

ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

На основу Одлуке Изборног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду бр. 1126/1 од 26. 4. 2023. године, а у складу са чланом 65 Закона о високом образовању Републике Србије, чланом 11 Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду и чланом 116 Статута Филолошког факултета Универзитета у Београду, изабрани смо у Комисију за припрему извештаја о кандидатима који су се јавили на конкурс за избор доцента за ужу научну област Српска књижевност, предмет Средњовековна књижевност, објављен у листу „Послови”, бр. 1040 од 17. 5. 2023. године. Част нам је да Изборном Већу поднесемо следећи

ИЗВЕШТАЈ

Комисија за припрему извештаја за избор доцента за ужу научну област Српска књижевност, предмет Средњовековна књижевност, примила је материјал који су предала два кандидата:

1. др Јелена Јонић
2. др Ирена Плаовић

І - ПОДАЦИ О КАНДИДАТИМА

1. Др Јелена Јонић

Др Јелена Јонић поднела је, уз Пријаву на конкурс, следећу документацију:

1. Изјаву о изворности, Образац 5
2. Биографију
3. Диплому о завршеним основним студијама и стеченом звању дипломираног филолога за књижевност и српски језик
4. Уверење о завршеним докторским студијама и стеченом звању доктора филолошких наука
5. Списак објављених стручних радова
6. Стручне радове снимљене на диску
7. Уверење о држављанству
8. Извод из матичне књиге рођених.

У документацији коју је Ј. Јонић приложила наводе се следећи подаци:

Јелена Јонић рођена је 1. 12. 1980. године, удата је и има троје деце. Завршила је основне академске студије књижевности и српског језика на Универзитету у Нишу, на ком је студирала 1999–2006, са просечном оценом 8,23.

Завршила је докторске студије на Универзитету у Нишу, са просечном оценом 9,59 и одбранила докторат из средњовековне српске књижевности. Кандидат наводи одслушане курсеве на докторским студијама: Преглед књижевних теорија, Преглед естетичких теорија, Преглед савремених лингвистичких истраживања, Израда нацрта

докторске дисертације, Преглед савремених књижевних теорија, Књижевност и приватни живот, Српска реалистичка приповетка, Књижевност и политика, Поезија 20. века, Есеј у културном контексту, Поетика и теологија стваралаштва, Естетика 20. века, Историја српске књижевне историографије, Увод у генологију, Истраживање за докторску дисертацију I и II, Израда докторске дисертације.

Као своје професионално искуство Ј. Јонић наводи следеће: истраживач на Јагиелонском универзитету у Кракову (Пољска) 2002–2003; професор српског језика и књижевности у средњој школи „Деспот Ђурађ Бранковић“ у Смедереву (2006); професор српског језика и књижевности у основној школи „Иво Андрић“ у Радинцу (2006–2009); професор српског језика и књижевности у основној школи „Његош“ у Нишу (2009–); истраживач Центра за црквене студије, Центра за византијско-словенске студије и Међународног центра за православне студије у Нишу (2015–); члан редакције „Православног мисионара“ (2018–2023); истраживач, Православна црква (2019–2023) и истраживање у оквиру докторских студија: The Ohio State University, Resource Center for Medieval Slavic Studies and Hilandar Research Library, Columbus (Ohio), United States of America.

Кандидаткиња Ј. Јонић наводи двадесет менторстава ученицима који су 2012–2023 освајали награде или добијали похвалнице за учешће на такмичењима из српског језика и књижевности, као и похвалнице Наставничког већа ОШ „Његош“ у Нишу, за постигнуте резултате на такмичењима.

Кандидаткиња наводи и „реализације и учешће у лиценцираним и сертификованим пројектима и програмима“ (33) везаним за организацију и учешће на разним ученичким такмичењима и стручним усавршавањима наставника. У одељку под насловом „Публикације и презентације“, Ј. Јонић наводи теме пријављене за научне скупове (оне који су се већ одржали, као и за оне који ће се тек одржати), а у одељку „**Конференције**“ наводи своја излагања на конференцијама (већина наслова понавља се у обе рубрике):

1. Радосављевић, Јелена. Лазаревићева Швабица: љубавна прича или национална драма. Научни скуп: Други о Србима, Срби о другима. Ниш, 11–12. децембар 2009.
2. Радосављевић, Јелена. Хришћански мотиви и њихов одраз у виђењу савремености Јејтсовог и Лалићевог времена (поводом дела „Путовање у Византију“, „Византија“ и „Четири канона“), Византија и православље, Универзитет у Нишу, 22–24. април 2015.
3. Јонић, Јелена. Животописац Данило II у виђењу Димитрија Богдановића у делу *Студије из српске средњовековне књижевности* и Милана Кашанина у делу *Српска књижевност у средњем веку*. Византијско-словенска чтенија I, Центар за црквене студије, Центар за византијско-словенске студије Универзитета у Нишу и Међународни центар за православне студије, Ниш, 25. новембар 2017.
4. Јонић, Јелена и Јонић, Немања. 2019. Правни статус Свете Горе од античког периода до данас. Православно монаштво. Конференција посвећена архимандриту Дионисију (Пантелићу), духовнику манастира Светог Стефана у Липовцу, поводом седам деценија његове монашке службе, Манастир Светог Стефана, Липовац, 8. март 2019.
5. Јонић, Јелена. Научно-истраживачка посета Хиландарској истраживачкој библиотеци на Државном универзитету Охаја. Византијско-словенска чтенија III, Центар за црквене студије, Центар за византијско-словенске студије Универзитета у Нишу и Међународни центар за православне студије, Ниш, 23. новембар 2019.

6. Јонић, Јелена. Рецепција *Јеванђеља по Јовану* у „Житију краља Милутина“ Данила II у светлу културних и историјских прилика Милутиновог доба. Научни скуп: „Седам стотина година од упокојења Светог краља Милутина, Епархија Врањска и Рашко-призренска, Центар за византијско-словенске студије Универзитета у Нишу, Катедра за Византологију Филозофског факултета у Београду, Врање, 23–25. септембар 2021.
7. Јонић, Јелена. О интертекстуалности средњовековног текста увидом у цитатност и адаптацију јеванђељског предлошка у српској житијној књижевности. Научни скуп „Византијско-словенска чтенија V“, Центар за црквене студије, Центар за византијско-словенске студије Универзитета у Нишу и Међународни центар за православне студије, Ниш, 13. новембар 2021.
8. Јонић, Јелена. Трагање за јеванђељским истинама у приказивању светости житијних јунака, Међународни научни скуп „Византијско-словенска чтенија VI“, Центар за црквене студије, Центар за византијско-словенске студије Универзитета у Нишу и Међународни центар за православне студије, Ниш, 26. новембар 2022.

На крају, кандидаткиња наводи да се, поред српског језика, активно служи *хрватским, македонским и босанским* језиком, као и енглеским (C1) и немачким (B1/B2), а као своја интересовања наводи следеће: „Планинарење, Маратони, Бициклизам, Дечја књижевност, Родитељство, Религија, Света Земља“.

9. Др Ирена Плаовић

Др Ирена Плаовић поднела је, уз Пријаву на конкурс, следећу документацију:

1. Биобиблиографију
2. Радове
3. Оверену фотокопију уверења о дипломирању
4. Оверену фотокопију уверења о завршеним мастер студијама
5. Оверену фотокопију уверења о завршеним докторским студијама
6. Извод из матичне књиге рођених
7. Уверење о држављанству
8. Образац 5 – Изјава о изворности

У документацији коју је И. Плаовић приложила наводе се следећи подаци:

Ирена Плаовић рођена је 4. новембра 1992. године у Београду. Завршила је Филолошку гимназију у Београду (смер за италијански језик) као носилац Вукове дипломе и ученик генерације. Српску књижевност и језик са компаратистиком на Филолошком факултету у Београду уписала је 2011. а завршила 2015. године, одбранивши дипломски рад „*Слаткаја и вешти и име*“ – реторичка природа Слова о светом кнезу Лазару непознатог Раваничанина, са оценом 10. За овај рад додељена јој је прва Бранкова награда Матице српске за 2014/2015 годину. Мастер студије уписала је 2015. године, а мастер рад *Слово о светом кнезу Лазару непознатог Раваничанина у српскословенској рукописној традицији* одбранила је 2016, са оценом 10. Укупна просечна оцена током студија била је 9,72 (основне студије 9,44; мастер студије 10,00). Докторске студије српске књижевности на Филолошком факултету уписала је 2016. године. Теза под насловом *Реторичко наслеђе српског средњовековља: слова и похвале* пријављена је 2019, а одбрањена 2023. године, пред комисијом коју су чинили проф. др Зорица Витић, председник, проф. др Јанис Какридис (Универзитет у Берну), проф. др Ида

Тот (Универзитет Оксфорд) и проф. др Наташа Половина (Универзитет у Новом Саду). Радила је у два наврата као професор на замени у Филолошкој гимназији, где је предавала књижевност и реторику и беседништво. Од 2017. ради као асистент на Катедри за српску књижевност са јужнословенским књижевностима, на предмету Средњовековна књижевност. Члан је Матице српске и Међународног центра за православне студије из Ниша. Говори италијански и енглески језик.

Учествовала је на следећим научним скуповима:

1. Славистички конгрес у Београду 2018: *Милица жали: реторика тужења кнегиње Милице у средњовековним словима о кнезу Лазару (постер)*
2. Византијско-словенска чтенија у Нишу 2018: *Краљичин говор: Јелена Анжујска као књижевна беседница*
3. Римска чтенија у Риму и Салерну 2019: *Херменеутичка поезија и ново средњовековље*
4. Округли сто о реторици у организацији Института за филозофију и друштвену теорију у Београду и Славистичког института Универзитета у Келну у оквиру пројекта *Rethinking the impact of liberal arts* у Београду 2018: *Место реторике у српском образовању*
5. Terzo Incontro Cirillo-Methodiano a Ca' Foscari - Culture e libri del mondo Slavo a Venezia 2019: *I legami tra Venezia e le stamperie serbe.*
6. Контексти Нови Сад 2019: Представљање докторске дисертације
7. Humboldt – conference Problems in the medieval tradition and in textual criticism: comparing european philologies, Ca' Foscari Venezia 2020: *Inherited errors and textual tradition as a problem in the edition of medieval literary works: manuscripts Peć št.17 and Hil 482*
8. Савремено српско песништво и ново средњовековље: Византијске теме и мотиви, Нови Сад 2020: *Неомедијевализам и критика просветитељства у последњим двома збиркама Ивана В. Лалића (у онлајн формату)*
9. Римска чтенија (у онлајн формату) 2021: *Идеологизација традицији: сербска црквенa поезија и литературна критика 70-их годов XX века*
10. 51. Научни састанак слависта у Вукове дане, Београд 2021: *Ка литерарности старе српске књижевности*
11. VII Национална конференција византолога, Београд 2021: *Непознати преписи Теодосијевих канона светима Симеону и Сави из средине XIV века*
12. Византијско-словенска чтенија, Ниш 2021: *Нацрт за једну поетику похвале*
13. Бугарско-српске књижевне везе (у онлајн формату): *Реторички портрет Григорија Цамблака (у оквиру међународног пројекта Bulgarian-Serbian Literary and Cultural Relations in the Context of Byzantine civilization)*
14. The Twenty-Third Biennial Conference of the International Society for the History of Rhetoric/23. бијенална конференција Међународног друштва за историју реторике, Најмеген, Холандија 2022: *Topics and Rhetoric of Serbian Medieval Encomia*
15. XXVI-я Интердисциплинарен колегиум по стара бугарска литература и култура в памет на проф. Петър Динев. Софија 2022.: *Тржаство мученика: упоредна алализа Цамблаковог Похвалног слова великомученику Георгију и Слова о светом кнезу Лазару непознатог Раваничанина*
16. Византијско-словенска чтенија, Ниш 2022: *О чему говоримо када говоримо о говорима у средњем веку?*
17. Савремена филолошка истраживања, Београд 2022: *Реторика рукописне културе*

Одржала је гостујућа предавања:

1. Петница, 2019: *Зашто књижевност?*
2. Università Ca' Foscari Venezia, 2019: *Il patrimonio bizantino nella letteratura serba, La retorica serba dal medioevo all'illuminismo di Dositej Obradovic*
3. Народни музеј, 2019: *Реторика музеја*
4. Гимназија Пожега, 2020: *Свети Сава: почетак српске књижевности*
5. Филолошка гимназија, 2022, 2023: *Увод у средњовековну књижевност*
6. Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду, 2022: *Реторика косовских списа*
7. Тршић, 2022, у оквиру програма Класици српске књижевности: *Шта је средњовековна књижевност, Светосавска књижевност, Житије као класичан жанр, Косовски наративи*

Поред редовног наставног и научног рада, имала је и низ додатних активности:

Учешће у припреми и стручно вођење кроз изложбу „Свет српске рукописне књиге (XII–XVII век)“ која је поводом 23. међународног конгреса византијских студија организована у Галерији Српске академије наука и уметности у августу и септембру 2016; коаутор „Приручника за наставу књижевности за четврти разред гимназија и средњих стручних школа“ издавачке куће Нови Логос; секретар МСЦ Научног састанка слависта у Вукове дане 2018, 2019; учешће на панел-дискусији о драми и образовању у Филолошкој гимназији у Београду 2019, завршена четири модула TRAIN (Teaching and Research for Academic Newcomers) усавршавања младог наставног особља при Универзитету у Београду 2018: *Методологија истраживања, писање научних радова и презентација резултата у области друштвено-хуманистичких наука, Дидактика у високом образовању и израда планова и програма високог образовања, Припрема пријава за пројекте и управљање пројектима, Предузетништво и писање бизнис плана*; петонедељно усавршавање из области грчког језика при Националном и каподистријском универзитету у Атини 2018, учешће на радионици *Који су најчешћи изазови у раду са студентима и како их превазићи* одржаној у ректорату Универзитета у Београду 2019, похађање курса литванског језика 2019. и 2020. године при Институту за српски језик САНУ, који је у два наврата одржао проф. др Сергеј Темчин, руководилац Центра за проучавање рукописног наслеђа Института за литвански језик у Виљнусу (Lietuvių kalbos institutas, Vilnius), учешће у пројекту *Поетика српског реализма* при Филолошком факултету, руководилац проф. др Душан Иванић, учешће у пројекту *Bulgarian-Serbian Literary and Cultural Relations in the Context of Byzantine civilization* у организацији Византолошког института САНУ и Института за литературу Бугарске академије наука, руководилац академик др Љубомир Максимовић, завршен семинар ЕМІ (English as a Medium of Instruction) у организацији Универзитета у Београду 2022, гостовање у својству консултанта на пројекту „Четивото за мирјани в јужнословјанската традиција: социокултурна динамика на репертоара XIV–XVIII в.“ Института за литературу Бугарске академије наука у Софији 2023, учешће у дигиталном представљању Катедре за српску књижевност са јужнословенским књижевностима, учешће у раду Тима за промоцију Филолошког факултета. Поред научног рада, бави се и поезијом. За збирку поезије *Велико топло* из 2018. добила је награду „Стражилово“, а за збирку *Темељи чега тачно* из 2021. награду „Веселин Лучић“ за најбоље књижевно остварење запослених на Универзитету у Београду.

II - ОБЈАВЉЕНИ РАДОВИ

1. Др Јелена Јонић

1. Радосављевић, Јелена. 2007. Дипломски рад: *Акуђинов римејк Чеховљевог Галеба*. Свеске. Панчево. бр. 83,134-139, М 53, УДК 821.161.1.09-2 Чехов А.П, 821.161.1.09-2 Акуђин Б.
2. Радосављевић, Јелена. 2007. Дипломски рад: *Акуђинов римејк Чеховљевог Галеба*. Свеске. Панчево. бр. бр.84, 130-137, М 53, УДК 821.161.1.09-2 Чехов А.П, 821.161.1.09-2 Акуђин Б.
3. Радосављевић, Јелена. 2012. *Лазаревићева Швабица: љубавна прича или национална драма*. Зборник радова са научног скупа: Други о Србима, Срби о другима. Ниш, 243-253, М 14, УДК 821.163.41-34.09 Лазаревић Л.
4. Радосављевић, Јелена. 2013. *Духовни простор у приповедном делу Лазе Лазаревића*. *Philologia Mediana*, година V, бр. 5. Ниш, 125-141, М 51, ISSN 1821-3332, COBISS-SR-ID 171242508.
5. Радосављевић, Јелена. 2015. *Хришћански мотиви и њихов одраз у виђењу савремености Јејтсовог и Лалићевог времена (поводом дела „Путовање у Византију”, „Византија” и „Четири канона”)*, Годишњак Центра за црквене студије *Црквене студије*, година XII, бр. 12. Ниш, 537-546, М 24, ISSN 1820-2446, COBISS-SR-ID 115723532.
6. Радосављевић, Јелена. 2016. *Аспекти Кашанинове есејистике у књизи Српска књижевност у средњем веку*. Зборник Матице српске за књижевност и језик, књига 64, свеска 1, Нови Сад, 39-59, М 24, ISSN 0543-1220, UDC 82(05).
7. Јонић, Јелена. 2018. *Животописац Данило II у виђењу Димитрија Богдановића у делу Студије из српске средњовековне књижевности и Милана Кашанина у делу Српска књижевност у средњем веку*. Византијско-словенска чтенија I, Центар за црквене студије, Центар за византијско-словенске студије и Међународни центар за православне студије, Ниш, 327-334, М 33, ISBN 978-86-7181-105-7, COBISS-SR-ID 261136396.
8. Јонић, Јелена. 2018. *Духовне димензије посланице игуману Спиридону Светога Саве у контексту српске средњовековне посланице*. Годишњак Центра за црквене студије *Црквене студије*, посебно издање, година XVI, бр. 16. Ниш, 389-398, М 24, ISSN 1820-2446, COBISS-SR-ID 115723532.
9. Јонић, Јелена и Јонић, Немања. 2019. *Правни статус Свете Горе од античког периода до данас*. Православно монаштво (Тематски зборник), Центар за црквене студије, Ниш, 153-166, М 44, ISBN 978-86-84105-46-4, COBISS-SR-ID 274014476.

10. Јонић, Јелена. 2020. *Научно-истраживачка посета Хиландарској истраживачкој библиотеци на Државном универзитету Охаја*. Византијско-словенска читенија III, Центар за црквене студије, Центар за византијско-словенске студије и Међународни центар за православне студије, Ниш, 207-212, М 33, ISBN 978-86-80136-21-9, COBISS-SR-ID 21775113 (Jonić, Jelena. 2019. Ph. D. research at The Ohio State University, Resource Center for Medieval Slavic Studies and Hilandar Research Library, Columbus (Ohio), United States of America. Cirilic manuscript heritage, Vol. 4)
11. Јонић, Јелена. 2022. *Рецепција Јеванђеља по Јовану у „Житију краља Милутина“ Данила II у светлу културних и историјских прилика Милутиновог доба*. Научни скуп: „Седам стотина година од упокојења Светог краља Милутина, Епархија Врањска и Рашко-призренска, Центар за византијско-словенске студије Универзитета у Нишу, Катедра за Византологију Филозофског факултета у Београду, Врање, 248-263, М 33, ISBN 978-86-87029-42-2, COBISS-SR-ID 859907977
12. Јонић, Јелена. 2022. *О интертекстуалности средњовековног текста увидом у цитатност и адаптацију јеванђељског предлошка у српској житијној књижевности*. „Византијско-словенска читенија V“, Центар за црквене студије, Центар за византијско-словенске студије и Међународни центар за православне студије, Ниш, 109-114, М 33, ISBN 978-86-80136-27-1, COBISS.SR-ID 73116425.
13. Јонић, Јелена. 2023. *Јеванђеље по Јовану у Савином Житију Светог Симеона (Праћење адаптације јеванђељског предлошка увидом у цитатне категорије и форме)*. Годишњак Центра за црквене студије *Црквене студије*, година XX, бр. 20, 625-637, М 23, ISSN 1820-2446, COBISS.SR-ID 115723532.

Преглед објављених радова Ј. Јонић:

Кандидаткиња је приложила 13 радова, објављених од 2007. до 2023. године. Радови наведени под редним бројевима 1–4 баве се књижевношћу XIX и XX века. Један рад је посвећен правном статусу Свете Горе у историји (9), а један научно-истраживачкој посети Хиландарској истраживачкој библиотеци на Државном универзитету Охаја (10). У овом прегледу биће даље разматрани радови који се тичу средњовековне књижевности.

У раду „Хришћански мотиви и њихов одраз у виђењу савремености Јејтсовог и Лалићевог времена (поводом дела 'Путовање у Византију', 'Византија' и 'Четири канона)'“ (5), Ј. Јонић се бави феноменом Византије у наведеним песничким делима и, опредељујући се превасходно за филозофско-теолошко тумачење, сагледава сличности и разлике песничких поступака двојице писаца. Два рада (6 и 7) баве се рецепцијом средњовековне књижевности и старих писаца у књижевноисторијским студијама XX века. У чланку „Аспекти Кашанинове есејистике у књизи *Српска књижевност у средњем веку*“ кандидаткиња полази од става да књигу М. Кашанина не треба сагледавати као класичну историју књижевности већ као историју једног времена, а његов поступак дефинише као есејистички. У том смислу она посебно обраћа пажњу на текстове у књизи

који су посвећени тројници великих средњовековних писаца – Светом Сави, Доментијану и Теодосију, јер се „Кашанинова критичко-есејистичка мисао кретала том приликом у правцу једне велике синтезе“ (стр. 44), а ови есеји „чине да се композиција његовог текста, разбијајући хронолошки приступ у анализи, представља у свом стваралачком значењу“ (стр. 44).

У раду „Животописац Данило II у виђењу Димитрија Богдановића у делу *Студије из српске средњовековне књижевности* и Милана Кашанина у делу *Српска књижевност у средњем веку*“, Ј. Јонић анализира различите аспекте истраживања средњовековља код двојице истраживача. Почињући своја разматрања од специфичности наслова која су својим текстовима о Данилу II аутори дали (Богдановић – „Нове тежње у српској књижевности првих деценија 14. века“; Кашанин – „Архиепископ Данило II“) и изводећи на основу тога закључак о различитим приступима, кандидаткиња пренебрегава чињеницу да је Кашанинов текст интегрални део књиге коју је он објавио као целину још за живота, а да је Богдановићев текст чланак у тематском зборнику радова *Византијска уметност почетком XIV века* (Београд 1978). Тај чланак је десетак година после његове смрти Т. Суботин-Голубовић уврстила у сопствени избор текстова Д. Богдановића, дајући књизи наслов *Студије из српске средњовековне књижевности*. Компаративним приступом Ј. Јонић сагледава различите аспекте истраживања Данила II као писца, али и Даниловог зборника као целине: реконструисање и ревалоризовање средњовековног књижевног наслеђа, однос према жанру, проблем оригиналности, дефинисање идеја, приказивање живота и друштвене атмосфере итд. Крајњи закључак који кандидаткиња изводи јесте: „Богдановићево и Кашаниново књижевноисторијско и критичко умеће не може се довести у питање, а овај рад је доказ да је могуће успешно балансирати између два истраживачка поља оспоравајући сваку фрагментарност на рачун спознаје дијалектичке везе целине, у нашем случају Данила као репрезентативног ствараоца своје епохе и средњовековне књижевности уопште.“ (стр. 333).

У раду „Духовне димензије посланице игуману Спиридону Светога Саве у контексту српске средњовековне посланице“ (8) Ј. Јонић најпре разматра посланицу као жанр и смешта је у дела „са не тако прецизно одређеном сврхом и наменом, неправилне распрострањености“, односно у „тематски и обликом разгранате“ текстове. Сматра да је она састављена „највероватније 1233. године“ (стр. 390). Ауторка износи садржину посланице и анализира мотиве љубави, вере и греха, а потом усмерава пажњу на сам жанр и проналажење топоса и образаца у делу. Кандидаткиња се дотиче и језика писма („и он на неки начин има дистинктивну вредност. Веза са књижевношћу је јача уколико је написано књижевним српскословенским језиком, а ако у одређеним деловима писма има елемената народног говора, онда је његова веза са књижевношћу ослабљена“, стр. 395) и истиче да на примеру „анализиране посланице која је само благо међу посланицама наше средњовековне књижевности, као и међу другим жанровима епохе, а по много чему представља узор српској књижевности уопште, долазимо до закључка да је њен састављач започео процес афирмације овога жанра на ширем плану“ (стр. 396).

У чланку „Рецепција *Јеванђеља по Јовану* у 'Житију краља Милутина' Данила II у светлу културних и историјских прилика Милутиновог доба“ (11), кандидаткиња прати и тумачи цитате из *Јеванђеља по Јовану* од почетка до краја Житија. Она истиче да „Данилов опсег интертекстуалних могућности у овом делу није велик“ јер се састоји од „неколико одабраних цитата који се варирају унутар цитатних категорија, или се понављају унутар фреквентне цитатне форме“ (стр. 253) и закључује да је писац склон акумулирању истих цитата на малом наративном простору, те му приоритет нису била „садржинска и стилска страна текста, већ да је акценат био на његовим семантичким аспектима“ (стр. 260). У раду „*Јеванђеље по Јовану* у Савином *Житију Светог Симеона* (Праћење адаптације јеванђељског предлошка увидом у цитатне категорије и форме)“

(13), кандидаткиња по истом принципу издваја и тумачи наводе из Јеванђеља по Јовану у Савином делу, с тим што на почетку теоријски образлаже свој поступак и унутар „успостављених категорија цитатности“, а имајући у виду блискост односно удаљеност од предлошка, именоване као „преноси, имитације и описи“, даље утврђује и разврстава „форме цитатности: дословне, неозначене, модификоване, сажете, отворене, прикривене...идеје, фразе, поређења, алузије, адаптације...и сажетке, интерпретације, коментаре, критике, парафразе, реминисценције“, дакле један веома широк дијапазон категорија које није лако пратити и идентификовати. Ово нарочито треба имати у виду с обзиром на то да се текстови који се пореде не доносе у оригиналу већ у преводу (и житијни и библијски) при чему изостају важни параметри за поређење те границе између побројаних категорија постају доста флуидне. Из вида се губе и одређене специфичности у „навођењу“ библијског текста који су наши стари писци, у принципу, наводили по сећању – што представља важан део разумевања поетике средњовековне књижевности.

Чланак „О интертекстуалности средњовековног текста увидом у цитатност и адаптацију јеванђељског предлошка у српској житијној књижевности“ (12) представља, по ономе што се у њему налази, теоријски закључак обимнијег истраживања, без позивања на конкретне примере који би илустровали изнесене тврдње.

2. Др Ирена Плаовић

1. Плаовић, Ирена А. *Слово о кнезу Лазару у српскословенској рукописној традицији*. Археографски прилози 38, 2016. 39 – 59.
2. Плаовић, Ирена А. *Слатка и ствар и име: реторичка природа „Слова о светом кнезу Лазару“ непознатог Раваничанина*. Зборник Матице српске за књижевност и језик 65, св.1, 2017. 53 – 69.
3. Плаовић, Ирена А. *Српска средњовековна слова и похвале и њихово реторичко наслеђе*. Годишњак Катедре за српску књижевност са јужнословенским књижевностима за школску 2016/17, година XII, 2017. 233 – 244.
4. Плаовић, Ирена. *Поезија монаштава: неколико српских и један јапански инок*. Темат Шта је то средњи век, ур. Далибор Кличковић, Култура 158, 2018. 153 – 164.
5. Плаовић, Ирена А. *Милица жали: реторика тужења кнегиње Милице у средњовековним словима о кнезу Лазару*. Књижевна историја 164, 2018. 219 – 222.
6. Плаовић, Ирена. *Краљичин говор: Јелена Анжујска као књижевна беседница у: Византијско-словенска чтенија II*, ур. Драгиша Бојовић и Кристина Митић, Ниш 2019. 269 – 274.
7. Плаовић, Ирена А. *Лалићева херменеутика средњовековног канона*. Годишњак Катедре за српску књижевност са јужнословенским књижевностима, за школску 2017/18, година XIII, 2018. 65 – 80.
8. Плаович, Ирена А. *Герменевтическая поэзия и новое Средневековье*. у: Девятыя Римские Кирилло-Мефодиевские чтения, Индрик, Москва 2019. 150 – 154.
9. Плаовић, Ирена. *Како се читао Србљак? Рецензија Србљака (СКЗ, 1970) од његовог објављивања до наших дана*, Црквене студије 2021. 395 – 415.
10. Плаовић, Ирена. *Неомедијеализам и критика просветитељства у последњим двама збиркама Ивана В. Лалића* у: Савремено српско песништво и ново средњовековље: византијске теме и мотиви, зборник радова, прир. Светлана Томин и Милан Громовић, Нови Сад 2020. 93–121.

11. Plaović, Irena. *Neomedievalism and Criticism of the Enlightenment in Ivan V. Lalić: "Voyage Philosophique" and "Four Canons"*, Serbian Studies vol. 33, no. 1 – 2, Slavica Publishers at Indiana University 2021, 95–112.
12. Плаовић, Ирена. *Ка литературности старе српске књижевности*, Научни састанак слависта у Вукове дане 51/2, Београд 2022, 57–69.

Прикази:

13. Плаовић, Ирена. *Од Венеције до Свете земље (Sante Graciotti. La Dalmazia e l'Adriatico. Dei pellegrini "veneziani" in Terrasanta. Lido di Venezia: La musa Talia editrice, 2014, 676 str.)* Књижевна историја XLVIII, 158, 2016, 339-341.
14. Плаовић, Ирена. *Страст и мудрост (Дух хеленства, Аница Савић Ребац, прир. Ирина Деретић, Мило Ломпар. Службени гласник, 2015, 951 стр.)*, Зборник Матице српске за књижевност и језик 65, св. 2, 2017, 768 – 771.
15. Плаовић, Ирена. *(Studi cirillometodiani : nel 1150° anniversario della missione tra gli Slavi dei santi Cirillo e Metodio, a cura di Krassimir Stantchev e Giorgio Ziffer, Milano : Biblioteca Ambrosiana, Bulzoni, 2015)*, Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор књ. 83, 2017, 249 – 253.
16. Плаовић, Ирена. *Словени у свету логике (Јанис Какридис: Аргументација код православних Словена у средњем веку. Ниш: Међународни центар за православне студије/ Центар за византијско-словенске студије, 2019, 269 стр.)* Књижевна историја, год. 53, бр. 175, 2021. 441–447.

Преглед објављених радова И. Плаовић:

Кандидаткиња је приложила 16 радова, објављених од 2016. до 2022. године. Радови наведени под редним бројевима 13–16 су прикази и научне критике зборника и монографија, објављених на српском и италијанском језику, те их у даљем прегледу нећемо коментарисати.

У раду *Слово о кнезу Лазару у српкословенској рукописној традицији* (ред. бр.1), И. Плаовић доноси издање Слова о светом кнезу Лазару непознатог Раваничанина, сачињено на основу српкословенског рукописног наслеђа овога дела, које чине преписи из рукописних збирки манастира Св. Пантелејмона (основни текст издања), Хиландара и Пећке патријаршије, као и на основу изгорелог рукописа старе Народне библиотеке у Београду (користи се издање Алексе Вукомановића). Рад садржи и студију уз издање, у којој се ауторка, поред текстолошких, бави и неколиким поетичким питањима, разматрајући однос између текстолошког и херменеутичког приступа књижевном делу средњовековља.

У чланку *Слатка и ствар и име: реторичка природа „Слова о светом кнезу Лазару“ непознатог Раваничанина* (2), И. Плаовић похвално слово кнезу Лазару непознатог Раваничанина разматра у светлости његове реторичности, у првом реду са становишта топике. Стандардне топосе старе књижевности, наслеђене из античког беседништва – егзордијална топика, топоси афектиране скромности, зазивања природе, неизрецивости и надмашивања (Е. Р. Курцијус) – ауторка посматра као темељне принципе књижевног обликовања средњовековне похвале, настојећи да покаже како њихова варирања, усложњавања и међусобна укрштања доприносе специфичној оригиналности унутар задатих оквира, којом се одликује пишчева поетика.

У раду *Српска средњовековна слова и похвале и њихово реторичко наслеђе* (3), аспекти реторичности, од којих су неки, попут топике, разматрани у ауторкином претходном раду о слову непознатог Раваничанина, у овом се чланку разматрају на већем броју примера. У анализу су укључена дела Теодосија Хиландарца, Данила Бањског, Андонија Рафаила, Димитрија Кантакузина и непознатог смедеревског беседника, која припадају жанру слова. Ово се наслеђе, посредством византијске реторике, остварило у словенском средњовековљу у првом реду управо у томе жанру. Ирена Плаовић проучавању појединих особина реторичности поетике жанра приступа са више страна, посвећујући пажњу екфразама, реторским фигурама, структурама, општим местима и реторичким поступцима заснованим на наслеђеним обрасцима које српски средњовековни писци стваралачки употребљавају у обликовању својих дела.

У тексту *Поезија монаштава: неколико српских и један јапански инок* (4), компаративно се сагледавају јапанска *Повест о Саигјоу*, легендарном јапанском песнику средњег века и великану *вака* поезије, повест чија најранија верзија потиче из 13. столећа – и неколике српске хагиографије из приближно истог времена, чији су аутори најзначајнији стари српски писци, Доментијан и Теодосије. Песника и монаха Саигјоа И. Плаовић пореди са светим Савом, као и са Петром Коришким, указујући на сличности на тематском, мотивском и симболичком плану, са оне стране просторне и начелне поетичке удаљености двеју средњовековних књижевности.

Рад *Милица жали: реторика тужења кнегиње Милице у средњовековним словима о кнезу Лазару* (5) посвећен је тумачењу говора кнегиње Милице, које она изговара приликом преноса моштију светог кнеза Лазара у Раваницу. Ова сцена описана је на сродне начине у више списа посвећених кнезу Лазару и Косовском боју, чији су аутори, између осталих, непознати Раваничанин, патријарх Данило III Бањски и Андоније Рафаил. Ауторка сажето износи реторичке стратегије кнегиње Милице, показујући како она специфичну аргументацију и топику наслеђену из античке реторике уноси у своје тужбалице и обраћања.

У чланку *Краљичин говор: Јелена Анжујска као књижевна беседница* (6) И. Плаовић тумачи реторичке аспекте Житија краљице Јелене Данила Пећког, издвајајући говоре главне јунакиње као најизразитије елементе беседничког стила. У Житију краљице Јелене, обраћања, морална упутства која света даје својим синовима, молитве, тужбалице и посланице, чине разноврсност реторичких поджанрова, који доприносе специфичној композицији Житија, сасвим другачијој од уобичајене схеме српских владарских хагиографија.

Радови под редним бројевима 7, 8, 10–12, баве се специфичним односом модерне поезије и средњовековне књижевности и феноменом *новог средњовековља* односно неомедијеализма у савременој литератури. Чланак *Лалићева херменеутика средњовековног канона* (7) посвећен је последњој књизи Ивана В. Лалића, *Четири канона*, у којој је овај песник позног двадесетог века довео савремену српску поезију до врхунца неомедијеалне имагинације, тесно је везујући уз недовољно истражену традицију средњовековне химнографије. Ирена Плаовић посматра ово лирско остварење као стваралачки и херменеутички „производ“, будући да канони савременог доба настају управо интерпретативним радом песника у контексту средњовековног канона, као главног облика црквене поезије. У раду *Герменевтичка поезија и ново Средневековје* (8) ауторка показује на који начин савремени песник приступа интерпретацији средњовековне химнографије, библијских песама и, шире посматрано, религиозног књижевног наслеђа, на примеру поезије Ивана В. Лалића и његовог сложеног односа

према канону. Лалић сопственој поезији, како ауторка показује, придаје псеудобогослужбену, херменеутичку, теолошку и поетичку функцију, приближавајући се тиме средњовековном, широком поимању књижевности. У чланку *Неомедијевализам и критика просветитељства у последњим два збиркама Ивана В. Лалића* (10) сагледава се однос између имплицитног одклона од просвећености и експлицитног ступања у традицију новог медијевализма. Ауторка интерпретира песму Ивана В. Лалића *Voyage Philosophique* из збирке *Писмо*, схватајући је као критику програма просвећености и смештајући је у шири контекст песникове поетике. Једна од главних особина те поетике, сматра И. Плаовић, јесте трагање за другом традицијом, која би заменила наслеђе просветитељства. Тој ће традицији Лалић поетички прићи последњом својом збирком, *Четири канона*, у којој се у потпуности препознаје појава неомедијевализма, новог средњовековља. Рад *Neomedievalism and Criticism of the Enlightenment in Ivan V. Lalić: "Voyage Philosophique" and "Four Canons"* (11) представља прилагођену верзију претходног чланка на енглеском језику. И једна и друга верзија настале су као производ округог стола посвећеног савременом српском песништву и новом средњовековљу.

У раду *Како се читао Србљак? Рецепција Србљака (СКЗ, 1970) од његовог објављивања до наших дана* (9) ауторка детаљно анализира различита читања *Србљака* који је изашао 1970. године у издању Српске књижевне задруге. Како би објаснила поједине савремене осврте на ово издање, као и њихове теоријске и идеолошке корене, И. Плаовић се враћа најранијим критикама (у првом реду критици Светозара Петровића), са којима дискутује не само о Србљаку, већ и о другим важним питањима савремене медијевистике, од издавања химнографских текстова до поетике старе српске књижевности као целине. Настојећи да анализира утицај који је ова књига остварила у нашој науци и култури, она се усредсређује на преиспитивање рецепције средњовековне књижевности у југословенској књижевној критици, на примеру ове темељне књиге наше старе црквене поезије.

Рад *Ка литерарности старе српске књижевности* (12) представља теоријско разматрање статуса средњовековне литературе у српским историјама књижевности, са становишта литерарности као књижевнотеоријског концепта, али и као књижевноисториографског критеријума. Ауторка покушава да пружи одговор и на питање о томе шта третман средњовековног наслеђа у историјама књижевности (Стојана Новаковића, Јована Скерлића, Павла Поповића и Јована Деретића) говори о методолошким и теоријским аспектима тих историја; њена основна претпоставка јесте да се такозвана литерарност неке литературе најјасније види управо у њеном приповедном уобличењу.

III - ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

Пажљиво анализирајући приспелу документацију, комисија је приликом доношења одлуке за избор доцента узела у обзир ствари које се тичу стручних и научних квалитета кандидата, у области предмета за који је расписан конкурс (Средњовековна књижевност), и то:

1. Квалитет објављених радова – видети преглед и анализу објављених радова обе кандидаткиње у **Извештају**.

2. Дужину студирања и постигнути успех на основним, мастер и докторским студијама: укупна просечна оцена током основних и мастер студија И. Плаовић била је 9,72 (основне студије, које је завршила за 4 године: 9,44; мастер студије: 10,00), а на докторским 10,00. Просечна оцена кандидаткиње др Јелене Јонић на основним студијама (1999–2006) била је 8,23, а на докторским 9,59.

3. Досадашње искуство у високошколској настави, континуитет интересовања за научно-наставну област, односно предмет за који се кандидат бира: И. Плаовић, као асистент за Средњовековну књижевност на Филолошком факултету већ 6 година држи вежбања из тог предмета; Ј. Јонић нема наставно искуство на универзитету.

4. Оцену приступног предавања: И. Плаовић (5), Ј. Јонић (4) – видети **Записник о извођењу приступног предавања**.

5. Испуњавање, поред обавезних, и изборних услова који показују компетентност кандидата – од три изборна услова (1. Стручно-професионални допринос; 2. Допринос академској и широј заједници; 3. Сарадња са другим високошколским, научноистраживачким установама, односно установама културе или уметности у земљи и иностранству) **потребно је да су испуњена најмање два**. Ирена Плаовић испуњава **сва три изборна услова**, а Јелена Јонић **само један** – видети у **Сажетку (Образац 4Г)**.

На основу свега изложеног у Извештају, Комисија се одлучила за кандидаткињу **др Ирону Плаовић**. Имајући наведене чињенице у виду, Комисија има част да предложи Изборном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да **др Ирону Плаовић** изабере у звање доцента за ужу научну област Српска књижевност, предмет Средњовековна књижевност.

Београд, 21. 8. 2023.

КОМИСИЈА:

Др Ирена Шпадијер, редовни професор,
Филолошки факултет Универзитета у Београду
(председник Комисије)

Др Зорица Витић, редовни професор
Филолошки факултет Универзитета у Београду

Др Наташа Половина, ванредни професор
Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду